

پایگاه خبری تحلیلی تابان تربت

پایگاه خبری تحلیلی تابان تربت

ویژه نامه انتخابات 94

مقدمه

انتخابات مجلس هشتم پیش روی ماست. اهمیت و حساسیت این دوره از انتخابات بر هیچ کس پوشیده نیست. به همین دلیل، همکاری و مشارکت برای هر چه باشکوه تر برگزار شدن آن بر همگان ضروری است. در این میان، مسئولیت هنرمندان و اصحاب رسانه به مراتب از دیگران سنگین تر است. این امر به دلیل نقش مؤثر این گروه در شکل گیری فضای سیاسی جامعه است. در واقع، اگر دیگر مسئولان در پی فراهم کردن ابزارها و امکانات مورد نیاز برای برپایی انتخابات هستند، هنرمندان باید انگیزه لازم را برای حضور در این انتخابات در مردم پدید آورند و فضای سیاسی کشور را پرشور و شوق سازند. افزون بر این، هنرمندان باید به افکار، رفتار و در نهایت، آرای مردم جهت دهند و با معرفی معیارهای مناسب، رأی دهندگان را در گزینش نامزدهای بهتر و برتر یاری رسانند.

روشن است که ادای این مسئولیت سنگین، جز با همت و تلاش فراوان ممکن نخواهد بود. در این راستا، یکی از گام های ضروری، آشنایی با مسائل و محورهای انتخاباتی است. در این گفتار، برخی از مهم ترین محورهای انتخاباتی مورد بحث و گفت و گو قرار گرفته است.

تاریخچه تأسیس مجلس در ایران

ایران تا پیش از انقلاب مشروطه، مجلس شورا و قانون مدون و مشخصی برای اداره کشور نداشت. از این رو، همه چیز تابع علاقه و سلیقه حاکمان و پادشاهان بود. آنها خود را صاحب جان، مال و ناموس مردم می دانستند و کشور را به میل شخصی خود اداره می کردند. معمولاً مهم ترین هدف این فرمانروایان، حفظ تاج و تخت و رفاه و آسایش بیشتر دربار بود. از این رو، دردهای اساسی مردم به فراموشی سپرده شده و فقر، فساد و تبعیض، همه جا را فرا گرفته بود.

پایگاه خبری تحلیلی تابان تربت

انقلاب مشروطه با هدف تغییر در این وضعیت و اصلاح ساختار سیاسی کشور آغاز شد و مقدمات تأسیس نخستین مجلس شورا را فراهم کرد. این کار در تاریخ دهم شهریور سال 1285 با تدوین نخستین قانون انتخابات در کشور به ثمر نشست و پس از گذشت یک هفته، یعنی در هفدهم شهریور همان سال، با توشیح و تأیید مظفرالدین شاه، قانون انتخابات در ایران رسمیت یافت.

جایگاه مجلس در قانون اساسی مشروطیت

انقلابیان مشروطه برای مجلس، اهمیت ویژه ای قایل بودند. از این رو، بخش زیادی از قانون اساسی مشروطه را به مجلس اختصاص دادند. در اصل دوم این قانون آمده است: «مجلس شورای ملی، نماینده قاطبه اهالی مملکت ایران است که در امور معاش و سیاسی وطن خود مشارکت دارند.»

در این قانون، از مجلس با عنوان «مهم ترین رکن مشروطیت» یاد شده و وظایف مهمی برای آن تعیین گردیده است، به گونه ای که این مجلس افزون بر تصویب قانون، حق اظهارنظر در تمام امور مهم کشور را دارد. در اصل پانزدهم قانون اساسی مشروطیت در این باره می خوانیم: «مجلس شورای ملی حق دارد در عموم مسائل، آنچه را صلاح مُلک و مملکت می داند، پس از مذاکره و مذاقّه از روی راستی و درستی عنوان کرده و با رعایت اکثریت آرا در کمال امنیت و اطمینان با تصویب مجلس سنا به توسط شخص اول دولت به عرض برساند.»

خارج شدن مجلس از جایگاه خود

در قانون اساسی مشروطیت، مجلس شورا از نقش و جایگاه بسیار مهمی برخوردار بود و در واقع، حافظ منافع و مصالح ملت به شمار می آمد. با این حال، با گذشت زمان، بنا به دلایل گوناگون، از جمله خودکامگی پادشاهان و بی توجهی آنان به آرای عمومی، مجلس ماهیت اصلی خود را از دست داد.

پایگاه خبری تحلیلی تابان تربت

این امر به ویژه در دوران سلطنت خاندان پهلوی کاملاً مشهود بود. در این دوران، نه اعضای مجلس، نمایندگان واقعی ملت بودند و نه رسالت حقیقی خود مبنی بر دفاع از مصالح و منافع عمومی کشور را انجام می دادند. امام خمینی رحمه الله همیشه از وضعیت مجلس در دوران پهلوی با تأسف یاد می کرد و از جمله درباره نمایندگان این مجلس می فرمود: «در طول مشروطیت، افراد بسیار ارزنده ای در مجلس بودند، اما در این پنجاه سال اخیر (یعنی در دوران پهلوی) یک نفر آدمی که بشود به او گفت این نماینده ملت است، سراغ نداریم.»

مجلس شورا، یادآور خاطره شهید مدرس

در اذهان بسیاری از مردم ایران، نام مجلس با یاد شهید سیدحسن مدرس در هم آمیخته است. شهید مدرس، از نخستین دوره های تشکیل مجلس، در سنگر نمایندگی ملت حضور یافت و خدمات ارزشمند فراوانی را برای کشور انجام داد. دوران نمایندگی مدرس در مجلس از دوره های پرحادثه و سرنوشت ساز کشور ماست. در آن زمان، دولت های روس و انگلیس، ایران را تهدید می کردند و می خواستند استقلال کشور ما را از بین ببرند. شهید مدرس با شجاعت کامل در برابر این تهدیدها ایستاد و مردم و نمایندگان مجلس را به مقابله با توطئه های این دو ابرقدرت متجاوز فراخواند. امروز پس از گذشت ده ها سال از شهادت این روحانی آزاده، فریادهای پرصلابت او در دفاع از استقلال میهن و مخالفت با سلطه بیگانگان، هنوز در فضای مجلس شورای اسلامی طنین انداز است.

جایگاه مجلس در سخنان امام خمینی رحمه الله

امام خمینی رحمه الله همواره از مجلس به عنوان نهادی مهم و اثرگذار یاد می کرد و نقش تک تک نمایندگان را در تعیین سرنوشت این کشور بزرگ و اساسی می دانست. ایشان در یکی از پیام هایی که درباره مجلس شورای اسلامی صادر فرمود، مجلس را «حاصل خون جمعیتی که به اسلام وفادار بودند» و نهادی «برآمده از فریادهای الله اکبر مردم» دانست و از نظر حقوقی و قانونی، آن را «بالاترین مقام کشور» معرفی کرد.

پایگاه خبری تحلیلی تابان تربت

آن رهبر فرزانه برای اشاره به اهمیت جایگاه مجلس در کشور می فرماید: «مجلس جوشیده از این ملت انقلابی، یک مجلس عادی نیست، بلکه یک پدیده خاص به خود با ویژگی های خاص است. قهرا مسئولیت هایی که چنین مجلسی دارد، بسیار بزرگ است؛ مسئولیت مقابله با سیاست بازی های غرب و جناح سرمایه داری آن و دیکتاتوری شرق و قطب کمونیستی آن.»

اهمیت مجلس از نگاه امام خمینی رحمه الله

اهمیت مجلس در نگاه امام خمینی رحمه الله، تنها به دوران پس از پیروزی انقلاب اسلامی منحصر نبود، بلکه حضرت امام از قبل از انقلاب نیز به این موضوع توجه داشت. از این رو، ایشان در یکی از سخنانش می فرمود: «من از دوران نوجوانی، مسائل مربوط به انتخابات را دنبال می کردم» و در جای دیگر فرمود: «من خیلی از مجالس را یاد دارم و در بعضی از مجالس هم به عنوان تماشاچی رفته بودم.»

پس از پیروزی انقلاب اسلامی نیز امام راحل، همواره عملکرد مجلس را زیر نظر داشت و در زمان ضرورت به پشتیبانی از این نهاد می پرداخت. ایشان درباره جایگاه مجلس بر این باور بود که «مجلس در رأس همه امور» و «بالاترین مقام در این مملکت است.»

وظایف مجلس در قانون اساسی

در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، دو وظیفه بر عهده مجلس گذاشته شده است: «قانون گذاری» و «نظارت بر عملکرد دولت و دستگاه های اجرایی». قانون در جوامع بشری، مایه نظم، ثبات و امنیت عمومی است و زمینه های توسعه و تکامل اجتماعی را فراهم می آورد. از این رو، تصویب قوانین صحیح، منطقی و عادلانه، شرط اساسی پیشرفت جامعه است، چنان که سهل انگاری در قانون گذاری، یا تصویب قوانین غیرمنطقی و ناعادلانه، موجب برهم خوردن نظم و تعادل عمومی می شود. در واقع، مسئولیت قانون گذاری، فرصتی مناسب برای مجلس فراهم می سازد تا

پایگاه خبری تحلیلی تابان تربت

نمایندگان بتوانند با استفاده از این فرصت، خدمات باارزشی به کشور خود ارائه کنند و برای حل مشکلات مردم، گام‌هایی اساسی بردارند.

نظارت، شرط سلامت دولت و جامعه

یکی از وظایف مجلس شورای اسلامی، نظارت بر عملکرد دولت و دستگاه‌های اجرایی است. نظارت، امری مهم و ضروری است و بر اساس اصول علمی مدیریت، برای پیش‌گیری از فساد صورت می‌گیرد. به عبارت دیگر، نظارت بر یک نهاد یا سازمان، شرط سلامت آن نهاد و سازمان است. از این رو، کشورهای پیشرفته همواره به امر نظارت و بازرسی بسیار اهمیت می‌دهند.

قانون اساسی کشور ما، دست مجلس را برای تحقیق و تفحص در تمام امور کشور باز گذاشته است. نمایندگان مجلس از یک سو، با دریافت گزارش‌های مردمی و از سوی دیگر، با اعزام گروه‌های کارشناسی می‌توانند برنامه گسترده نظارتی خود را در همه بخش‌ها به مرحله اجرا درآورند. هدف اصلی از این برنامه، اطمینان یافتن از رعایت کامل قانون و استفاده درست از بودجه‌ها و امکانات عمومی است. اگر این برنامه نظارتی به خوبی اجرا شود، فسادهای اداری و مالی در سطح کشور به شدت کاهش می‌یابد. در واقع، مجلس ضامن حفظ سلامت دولت و جامعه است و باید این مسئولیت سنگین را با انجام نظارت دقیق و فراگیر به خوبی انجام دهد.

نخستین انتخابات مجلس شورای اسلامی

پس از سرنگونی رژیم طاغوت و تأسیس نظام اسلامی، مردم ایران برای نخستین بار در روز 24 اسفند سال 1358 در انتخابات مجلس شورای اسلامی حضور یافتند تا در فضایی کاملاً آزاد، نمایندگان خود را تعیین کنند و نخستین مجلس پس از انقلاب را تشکیل دهند.

پایگاه خبری تحلیلی تابان تربت

نخستین انتخابات مجلس شورای اسلامی در شرایطی برگزار شد که نظام نوپای جمهوری اسلامی، نه تنها از سوی قدرت های خارجی در معرض خطر قرار داشت، بلکه در داخل نیز فعالیت های گسترده گروهک های مختلف به ویژه ضد انقلاب، به نقطه اوج خود رسیده بود. با این حال، ملت قهرمان ایران با شور انقلابی و شعور سیاسی بالای خود در این انتخابات شرکت کردند و با حضوری چشم گیر، همه توطئه ها را خنثی ساختند.

نخستین مجلس شورای اسلامی

پس از پیروزی انقلاب، نخستین مجلس شورای اسلامی در روز هفتم خرداد سال 1359 تشکیل و افتتاح شد. تشکیل مجلس شورای اسلامی در آن زمان، حادثه ای بسیار مهم و سرنوشت ساز به شمار می آمد و افزون بر تحولاتی که در شیوه اداره کشور ایجاد می کرد، تبلیغات گسترده دشمنان مبنی بر استبدادی بودن نظام اسلامی و غیر مردمی بودن آن را نیز خنثی می ساخت.

امام خمینی رحمه الله در دیدار با نمایندگان این مجلس با تأکید بر اهمیت و حساسیت مسئولیت نمایندگی، از آنها خواست بنای کار مجلس شورای اسلامی را از همان ابتدا بر عدالت خواهی و حفظ وحدت بگذارند و از هرگونه اختلاف نظر، تشنج و کارشکنی در امور کشور خودداری کنند.

ارزش معنوی حضور در انتخابات

انتخابات در کشور ما تنها امری سیاسی نیست، بلکه جنبه عبادی و معنوی نیز دارد. اساساً در یک جامعه اسلامی، همه چیز با دین و ایمان، ارتباط دارد و رنگ و بوی الهی به خود می گیرد. از این رو، هرگونه کار و فعالیت یا هر نوع خدمت رسانی و مشارکت اجتماعی می تواند نوعی عبادت شمرده شود.

بر این اساس، حضور در انتخابات، افزون بر آنکه وظیفه ای سیاسی - اجتماعی است، تکلیف دینی و شرعی نیز به شمار می آید. بی شک، دین اسلام هرگز به ما اجازه نمی دهد به آینده خود و کشورمان بی اعتنا باشیم و از کنار هر

پایگاه خبری تحلیلی تابان تربت

اتفاق مهمی که در جامعه اسلامی روی می دهد، به سادگی عبور کنیم. پیشوایان دین همواره کوشیده اند مسلمانان در برابر تحولات سیاسی و اجتماعی زمان خود، حساس باشند. از این رو، آنها را به حضور و مشارکت در فعالیت ها تشویق کرده اند.

زیباترین حضور

مشارکت مردم در انتخابات مجلس شورای اسلامی، به هر شکل که صورت گیرد، زیبا و ستودنی است. زیباترین حضور یک ملت پای صندوق های رأی هنگامی تحقق می یابد که نامزدهای اصلح، یعنی بهترین و برترین افراد، به نمایندگی مجلس انتخاب شوند.

انتخاب نامزدهای اصلح، آثار و برکات فراوانی در پی خواهد داشت که مهم ترین آنها، تصویب قوانین و مقررات منطقی و عادلانه است. نماینده اصلح، با دردهای مردم آشناست و بهترین راه را برای درمان آن برمی گزیند. نماینده اصلح، هرگز به دام فساد و زد و بندهای سیاسی نمی غلتد و هیچ گاه به فکر گرفتن رشوه یا پارتی بازی نمی افتد. از این رو، دستش برای مبارزه با فساد، باز و صدایش برای دفاع از حقوق مردم، بسیار بلند است. پس بهتر آن است ما نیز با همان یک رأی خود، به انتخاب نامزدهای اصلح یاری رسانیم.

ملاک های انتخاب اصلح

این روزها که فصل انتخابات و تبلیغات است، بسیاری از مردم از یکدیگر می پرسند: به چه کسی رأی دهیم و کدام فرد یا کدام فهرست از بقیه افراد یا فهرست ها بهتر است؟ بی شک، این پرسش دشواری است که پاسخ گفتن به آن چندان آسان نیست. واقعا چه کسی می تواند از میان این همه نامزد انتخاباتی، بهترین و برترین افراد را مشخص کند؟

به نظر می رسد برای پاسخ به این پرسش، باید به سراغ ملاک های برتری رفت و با تکیه بر ملاک ها و معیارهای

معینی، نامزد اصلح یا به عبارت دیگر، نماینده بهتر و برتر را تشخیص داد.

پایگاه خبری تحلیلی تابان تربت

از میان ملاک های متعددی که برای نماینده اصلح می توان بیان کرد، دو ویژگی «تعهد و تخصص» از اهمیت فوق العاده ای برخوردار است. ویژگی تعهد، یعنی ایمان و تقوا داشتن، موجب پای بندی دایمی نماینده مجلس به قانون و حمایت همیشگی از اصول و ارزش های دین و انقلاب می شود. همچنین تخصص، یعنی علم و تجربه کافی داشتن در امور سبب موفقیت و کارآمدی نماینده مجلس در انجام مسئولیت هایش خواهد شد. بر این اساس، هرچه تعهد و تخصص یک فرد بیشتر باشد، شایستگی اش برای حضور در مجلس زیادتر خواهد بود.

ضرورت انتخاب اصلح

رای دادن به نمایندگان بهتر و برتر که در ادبیات سیاسی ما از آن به «انتخاب اصلح» یاد می شود، ضرورتی عقلی و شرعی است؛ یعنی هم منطق عقل و هم آموزه های دین به ما این گونه حکم می کند که مسئولان سیاسی و اجتماعی کشور، از جمله نمایندگان مجلس شورای اسلامی را از میان بهترین افراد برگزینیم.

در این باره حدیثی از پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله نقل شده است که ضرورت و اهمیت همین موضوع، یعنی واگذاری مسئولیت های اجتماعی به افراد شایسته را یادآوری می کند. آن حضرت در این باره می فرماید:

مَنْ اسْتَعْمَلَ عَامِلًا مِنَ الْمُسْلِمِينَ وَ هُوَ يَعْلَمُ أَنَّ فِيهِمْ أَوْلَىٰ بِذَلِكَ مِنْهُ وَ أَعْلَمُ بِكِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّةِ نَبِيِّهِ، فَقَدْ خَانَ اللَّهَ وَ رَسُولَهُ وَ جَمِيعَ الْمُسْلِمِينَ.

هر کس شخصی را مأمور رسیدگی به امور مسلمانان کند، در حالی که می داند در میان مردم، فرد دیگری بهتر از او و آگاه تر از او به کتاب خدا و سنت پیامبرش وجود دارد، همانا به خدا و رسول و همه مسلمانان خیانت کرده است.

ضرورت انتخاب اصلح در اندیشه و کلام امام خمینی رحمه الله

پایگاه خبری تحلیلی تابان تربت

امام خمینی رحمه الله در سخنانشان درباره انتخاب، همواره ضرورت انتخابات اصلح را به مردم یادآور می شد و از همه رأی دهندگان می خواست از میان نامزدهای نمایندگی مجلس، بهترین و شایسته ترین افراد را انتخاب کنند. ایشان در بخشی از سخنانشان می فرماید: «انتخاب اصلح برای مسلمین، یعنی انتخاب فردی که تعهد به اسلام و حیثیت آن داشته باشد. ... اگر اصلح را انتخاب کردید، کاری اسلامی می کنید و این یک محکی است برای خودتان که تشخیص بدهید انتخاب برای اسلام است یا برای صلاح خودتان.»

انتخابات مطلوب

انتخابات مطلوب چیست و چه ویژگی هایی دارد؟

در پاسخ به این پرسش، نکته های گوناگونی را می توان بیان کرد. مثلاً انتخابات مطلوب، انتخاباتی است که در فضایی آرام و به دور از هرگونه تشنج و درگیری انجام شود یا اینکه در آن بهترین نامزدها به نمایندگی برگزیده شوند. مقام معظم رهبری، حضرت آیت الله خامنه ای، در یکی از سخنان خویش، انتخابات مطلوب را این گونه توصیف می کند: «انتخابات مطلوب، انتخاباتی است که سالم، آزاد و طبق قانون برگزار شود. انتخاباتی که مردم، با شور و نشاط در آن شرکت کنند. انتخاباتی که به عنوان وظیفه دینی، همه مردم، خود را موظف به برگزاری باشکوه آن بدانند.»

شرکت در انتخابات، تکلیف الهی

امام خمینی رحمه الله شرکت در انتخابات را نه تنها وظیفه سیاسی، بلکه تکلیفی دینی و الهی می دانست و همیشه تأکید می کرد یک فرد مسلمان نباید به آینده خود و جامعه بی اعتنا باشد و از مشارکت در این امر مهم خودداری کند.

پایگاه خبری تحلیلی تابان تربت

در واقع، همان گونه که نماز خواندن، تکلیفی دینی است و موجب نزدیکی انسان به پروردگار می شود، شرکت در انتخابات هم تکلیفی الهی است که زمینه های رشد اجتماعی و معنوی انسان را فراهم می آورد.

بنابراین، در یک جامعه اسلامی، انتخابات را نباید تنها در قالب اصول و برنامه های رایج در نظام های سیاسی جهان تحلیل کنیم، بلکه باید آن را حرکتی عبادی - سیاسی بدانیم که برای کسب رضای پروردگار صورت می گیرد.

آثار و لوازم تکلیف دانستن انتخابات

کسی که انتخابات را تکلیفی الهی می داند و معتقد است مشارکت در انتخابات مانند نماز خواندن و روزه گرفتن موجب نزدیکی به پروردگار می شود، باید به آثار و لوازم این عقیده خود نیز پای بند باشد. در واقع، چنین فردی باید با کمال اخلاص و بصیرت وارد میدان انتخابات شود و برای خدا نامزد گردد، برای خدا تبلیغ کند، برای خدا رأی دهد و برای خدا نتایج انتخابات را بپذیرد.

بدیهی است در این صورت، دیگر از تخلف و قانون شکنی خبری نیست و هیچ یک از نامزدها، توهین و بی حرمتی به دیگر نامزدها را مجاز نمی شمارد و برای کسب چند رأی بیشتر، از حيله های تبلیغاتی که در کشورهای غربی رایج است، استفاده نمی کند.

ویژگی های انتخابات در ایران

همه ساله در سراسر دنیا، انتخابات متعدد و گوناگونی برگزار می شود. آنچه انتخابات کشور ما را از دیگر انتخابات ها ممتاز می سازد، آرامش حاکم بر این انتخابات و سلامت فوق العاده آن است.

آرامش حاکم بر انتخابات، از بلوغ سیاسی مردم ایران حکایت دارد. متأسفانه در بسیاری از کشورهای جهان، برگزاری انتخابات با تنش ها و درگیری های فراوان همراه است و گاه این درگیری ها به خون ریزی می انجامد. در کشور ما،

پایگاه خبری تحلیلی تابان تربت

حتی در مواردی که رقابت های انتخاباتی به شدت اوج می گیرد، آرامش سیاسی همچنان حاکم است و رقابت ها از شکل قانونی و منطقی خود خارج نمی شود.

سلامت انتخابات در کشور ما مرهون تلاش های همه دستگاه های اجرایی و نظارتی به ویژه شورای نگهبان است. شورای نگهبان نه تنها هنگام ثبت نام نامزدها، مقررات مربوط به شرایط نمایندگی مجلس را به دقت اجرا می کند، بلکه در جریان برگزاری انتخابات و شمارش آرا نیز بر همه فعالیت ها نظارت دارد تا سلامت انتخابات از همه نظر تأمین شود.

انتخابات مجلس و مردم سالاری دینی

امروزه بسیاری از کشورهای جهان، ادعای مردم سالاری دارند، ولی به جرئت می توان گفت نظام جمهوری اسلامی، زیباترین شکل از مردم سالاری را در قالب دین و شریعت ایجاد کرده است؛ به صورتی که در این نظام، هم حضور مردم در امر اداره جامعه، بسیار جدی و پررنگ است و هم اصول و ارزش های دین به خوبی اجرا و رعایت می شود. در این میان، مجلس شورای اسلامی از جمله نهادهایی است که جنبه مردمی بودن نظام را نشان می دهد و زمینه های مشارکت مردم در اداره امور جامعه را فراهم می آورد. از این رو، شرکت در انتخابات مجلس، به معنای احترام به مردم و حمایت از مردم سالاری دینی است.

عملکرد مجلس در سال های پس از پیروزی انقلاب

در طول نزدیک به سه دهه که از پیروزی انقلاب می گذرد، مردم ایران هفت بار در انتخابات مجلس شورای اسلامی شرکت کرده اند و هم اینک به استقبال هشتمین دوره از انتخابات مجلس می روند.

پایگاه خبری تحلیلی تابان تربت

با نگاهی اجمالی به عملکرد هفت مجلس گذشته و خدماتی که هر یک از آنها در طول چهار سال دوران حیات خود انجام دادند، می توان به این واقعیت پی برد که تقریباً در تمامی این دوره ها، مردم ما در گزینش نمایندگان، خوب عمل کرده و افراد شایسته ای را به نمایندگی مجلس برگزیده اند. از این رو، این مجلس ها عملکرد نسبتاً قابل قبولی داشتند و در پیشبرد اهداف جمهوری اسلامی و حل مشکلات مردم، گام های مفید و مؤثری برداشتند.

مردم، مسئولان و نامزدها، سه رکن اصلی انتخابات

انتخابات را می توان به یک مثلث تشبیه کرد؛ مثلثی که یک ضلع آن را مردم، ضلع دیگرش را مسئولان امور انتخابات و ضلع سومش را نامزدها تشکیل می دهند. بر این اساس، برای برگزاری انتخابات خوب و سالم، به مشارکت و همکاری هر سه گروه نیاز است. در این میان، وظیفه مردم روشن است؛ چون همواره با حضور گسترده در انتخابات، نقش خود را به خوبی ایفا می کنند.

وظیفه مسئولان، فراهم کردن شرایط و زمینه های انتخابات، تأمین امنیت، ایجاد فضای مناسب سیاسی، اجرای دقیق قوانین انتخاباتی و پیش گیری از هر نوع تخلف و تقلب است.

وظیفه نامزدها نیز رعایت قوانین انتخابات، پای بندی به ارزش های اخلاقی، انجام تبلیغات صحیح و مشارکت در یک رقابت کاملاً سالم برای شور و نشاط بخشیدن به فضای انتخاباتی کشور است.

آسیب شناسی انتخابات

انتخابات، مانند هر حرکت سیاسی و اجتماعی دیگر ممکن است دچار برخی آفت ها یا آسیب ها شود. این آسیب ها می تواند از ناحیه مسئولان، مردم یا نامزدهای انتخاباتی پدید می آید.

پایگاه خبری تحلیلی تابان تربت

در این میان، بزرگ ترین عیب و نقص یک انتخابات آن است که مردم علاقه چندانی به آن نشان ندهند. این مشکل، امروزه دامن گیر بسیاری از کشورهاست و حتی برخی از جوامع غربی که بیش از همه ادعای دموکراسی و مردم سالاری دارند، با مشکل پایین بودن سطح حضور و مشارکت مردم در انتخابات روبه رو هستند. علت اصلی این امر در کشورهای غربی، بی اعتمادی مردم به احزاب و رهبران سیاسی است.

در کشور ما، در سه دهه ای که از انقلاب اسلامی می گذرد، خوش بختانه حضور مردم پای صندوق های رأی، همیشه گسترده و چشم گیر بوده و موجبات شگفتی جهانیان را فراهم آورده است. در واقع، ما از طرف مردم، هیچ مشکلی در انتخابات نخواهیم داشت، بلکه اگر مشکلی در این زمینه پدید آید، یا به دلیل برخی تصمیم گیری های نسنجیده مسئولان امور انتخابات یا رفتارهای نامناسب نامزدها بوده است.

رعایت ضوابط قانونی و اخلاقی در تبلیغات انتخاباتی

تبلیغات در انتخابات، امری لازم و ضروری است. به هر حال، هر یک از نامزدها حق دارد برای معرفی خود به مردم، از ابزارهای تبلیغاتی و اطلاع رسانی مناسب استفاده کند. این امر، موجب گرم شدن فضای انتخاباتی نیز می شود. با این حال، از آسیب ها و انحراف هایی که ممکن است در امر تبلیغات پدید آید، نباید غافل شد. متأسفانه در انتخابات های قبلی، موارد متعددی از تخلفات تبلیغاتی وجود داشت که از کنار آنها نمی توان به سادگی گذشت. اسراف و زیاده روی در مسئله تبلیغات، طرح شعارها و ادعای غیرواقعی، بی احترامی به رقیبان انتخاباتی و به طور کلی، هرگونه قانون شکنی در امر تبلیغات، نه تنها نوعی تخلف است و سلامت فضای انتخاباتی کشور را تهدید می کند، بلکه در مواردی موجب دل سردی مردم به اصل حضور در انتخابات می شود و زبان های جبران ناپذیر بزرگی را به دنبال می آورد.

رقابت مثبت انتخاباتی

پایگاه خبری تحلیلی تابان تربت

رهبر معظم انقلاب اسلامی، از ماه‌ها پیش تاکنون، بارها درباره انتخابات مجلس هشتم سخن گفته و ضرورت برگزاری هر چه باشکوه‌تر این انتخابات را به مردم، مسئولان و نامزدهای انتخاباتی یادآور شده است.

از دیدگاه رهبر انقلاب، نقش احزاب، گروه‌های سیاسی و رقیبان انتخاباتی در برپایی این انتخابات بسیار مهم و اساسی است. به همین دلیل، ایشان تأکید می‌کند که گرایش‌های سیاسی متعدد در جامعه نباید به اختلاف و دل‌سردی مردم دامن بزنند؛ زیرا انتخابات، عرصه‌ای مستعد برای نمایش وحدت، عقلانیت و شعور سیاسی است. از این رو، اگر گروه‌های سیاسی در رقابتی مثبت برای خدمت‌گزاری به مردم، سهم متناسب و لایق خود را به دست آورند، انتخابات، زمینه‌ساز نشاط و پیشرفت جامعه خواهد بود. اگر گروه‌های سیاسی در این انتخابات، بد و برخلاف قوانین و مقررات عمل کنند، انتخابات موجب ضعف و انحطاط خواهد شد.

مجلس و برنامه‌های توسعه پنج‌ساله

مجلس شورای اسلامی در کنار همه فعالیت‌های مهم و حساسی که انجام می‌دهد، مسئولیت تصویب برنامه‌های توسعه پنج‌ساله را نیز بر عهده دارد. برنامه‌های توسعه پنج‌ساله، در نظم و سامان بخشیدن به فعالیت‌های سیاسی و اقتصادی جامعه نقش مهمی دارد و زمینه‌های تحقق اهداف بلندمدت کشور را فراهم می‌آورد.

در شرایط کنونی، نمایندگان مجلس و مجموعه دستگاه‌های کارشناسی این نهاد، مشغول تحقیق و مطالعه درباره برنامه پنج‌ساله پنجم هستند تا این برنامه را در آینده‌ای نزدیک به تصویب برسانند. بی‌شک، پنجمین برنامه پنج‌ساله توسعه، تحولات گسترده‌ای در نظام اقتصادی، سیاسی و فرهنگی کشور به وجود خواهد آورد.

اهمیت انتخابات مجلس هشتم

امروز ملت ایران در شرایطی به استقبال هشتمین دوره از انتخابات مجلس شورای اسلامی می‌رود که عوامل و مسائل متعددی در داخل و خارج کشور، اهمیت و حساسیت این انتخابات را دوچندان کرده است.

پایگاه خبری تحلیلی تابان تربت

در بعد داخلی، گام های بلندی که مجلس هفتم در راستای حل مشکلات جامعه برداشت. طرح های نیمه کاره ای که این مجلس با همکاری دولت در زمینه های رونق بخشیدن به فعالیت های اقتصادی، کارآفرینی و ازدواج جوانان اجرا کرده، به همراه برنامه هایی که برای اعتلای سیاسی و فرهنگی کشور آغاز شده است، به پی گیری های جدی نیاز دارد و باید به وسیله مجلسی مقتدر و مردمی دنبال شود.

از نظر خارجی نیز موقعیت حساسی که امروزه ایران در سطح بین المللی به دست آورده، به همراه موفقیت هایی که در عرصه انرژی هسته ای حاصل شده است، ایجاب می کند که حضور مردم در صحنه انتخابات، بسیار چشم گیر و پررنگ باشد تا پشتوانه های مردمی این نظام بیش از پیش تقویت شود.

رأی اوّلی ها

مشارکت همه افراد در انتخابات، امری لازم و ضروری است. با این حال، حضور نوجوانانی که تازه به بلوغ سیاسی و اجتماعی رسیده اند و برای نخستین بار در انتخابات شرکت می کنند، از اهمیت و زیبایی بیشتری برخوردار است. این گروه از نوجوانان که از آنها به «رأی اوّلی ها» یاد می شود، معمولاً مدتی بی صبرانه در انتظار فرارسیدن زمان انتخابات می مانند تا در آن روز، لذت حضور پای صندوق رأی را برای نخستین بار تجربه کنند. به همین دلیل، هنگامی که یک رأی اولی، برگه امتحان سیاسی خود را به صندوق انتخابات می اندازد، لبخند غرور و شادمانی را در چهره اش به خوبی می توان دید. این لبخند، بازتاب احساسات پاک و صمیمانه نوجوانی است؛ همان احساساتی که پیش تر هنگام پیروزی در یک بازی فوتبال یا موفقیت در یک آزمون سخت ریاضی و فیزیک، ظهور می کرد. این بار، احساسات نوجوانی در یک میدان بزرگ تر و حساس تر، یعنی عرصه انتخابات، به نمایش درمی آید و موجی از شادمانی را در فضای سیاسی کشور می پراکند.

انتخابات و رسانه

پایگاه خبری تحلیلی تابان تربت

از میان مجموعه دستگاه ها و نهادهایی که باید در زمینه انتخابات فعالیت کنند، نقش رسانه ملی یعنی رادیو و تلویزیون، بسیار مهم و اساسی است. وظیفه اصلی رسانه در انتخابات، تبلیغ صحیح اطلاع رسانی و بیان تحلیل های دقیق و به موقع است. این امر، به ویژه با توجه به حجم گسترده تبلیغات مغرضانه ای که دشمن در ایام انتخابات به راه می اندازد تا مردم را از نتیجه انتخابات دل سرد کند، از اهمیت و حساسیت فوق العاده ای برخوردار است. در واقع، رسانه ملی در جریان هر انتخابات، افزون بر همه وظایف و مسئولیت ها، باید در میدان یک جنگ تبلیغاتی تمام عیار، به مقابله با تمامی حيله ها و ترفندهایی بپردازد که رسانه های استکباری بر ضد ملت ایران به کار می گیرند تا از هر راه ممکن، مانع از حضور آنها پای صندوق های رأی شوند.

مهم ترین سرمایه رسانه برای انجام این مسئولیت دشوار، اعتماد عمومی مردم است. اعتماد مردم ما به رسانه ملی، به دلیل عملکرد خوب این نهاد در انتخابات های گذشته است که در این انتخابات هم باید ادامه یابد.

پرسش های مربوط به انتخابات و مجلس شورای اسلامی

1. ویژگی های انتخابات در کشور ما چیست؟

آزادی، امنیت، سلامت.

2. انتخابات مطلوب کدام است؟

انتخاباتی که بر اساس قانون و در کمال آزادی و آرامش برگزار شود.

3. وظیفه نظارت بر انتخابات مجلس شورای اسلامی بر عهده چه نهادی است؟

شورای نگهبان.

4. بر اساس قانون اساسی، اقلیت های مذهبی در ایران دارای چند نماینده مجلس هستند؟

پایگاه خبری تحلیلی تابان تربت

پنج نفر: زرتشتیان و کلیمیان هر کدام یک نماینده، مسیحیان آشوری و کلدانی مجموعاً یک نماینده و مسیحیان

ارمنی جنوب و شمال هر کدام یک نماینده.

5. مهم ترین ویژگی های یک نماینده خوب کدام است؟

سلامت اخلاقی و کارآمدی اجتماعی (تعهد و تخصص).

16. امام خمینی رحمه الله چه کسی را به عنوان الگوی مناسب نمایندگی مجلس معرفی می کرد؟

شهید سید حسن مدرس.

17. اینکه شرکت در انتخابات را یک وظیفه سیاسی بدانیم یا یک تکلیف الهی، چه تفاوتی دارد؟

کسی که انتخابات را تنها وظیفه ای سیاسی می داند، بیشتر تابع گرایش های حزبی است و اهداف یک حزب یا جناح

سیاسی را بر منافع ملی ترجیح می دهد. آن که انتخابات را تکلیف الهی می داند، با انگیزه قرب به خداوند در

انتخابات شرکت می کند و مصلحت اسلام و منافع ملت را بر همه چیز مقدم می دارد.

8. وظیفه هر یک از ما در برابر تهاجم تبلیغاتی دشمن هنگام برگزاری انتخابات چیست؟

بی اعتنائی به تبلیغات دشمن و اعتماد بیشتر به رسانه ملی.

9. رسانه ملی چگونه می تواند با تبلیغات مسموم و مغرضانه دشمن هنگام انتخابات مقابله کند؟

تهیه و تولید برنامه های مناسب درباره انتخابات و سرعت و دقت بیشتر در امر اطلاع رسانی.

10. مهم ترین وظایف رسانه در جریان انتخابات چیست؟

پایگاه خبری تحلیلی تابان تربت

تبلیغات صحیح، تحلیل های دقیق، اطلاع رسانی به موقع.

11. رسانه ملی چگونه می تواند بی طرفی خود را در انتخابات رعایت کند؟

از راه فراهم کردن فرصت های تبلیغاتی برابر برای همه نامزدها.

12. تبلیغات انتخاباتی در کشور ما با تبلیغات دیگر کشورها باید چه تفاوت هایی داشته باشد؟

چون کشور ما اسلامی است، تبلیغات نامزدها باید به شکلی منطقی و بدون اسراف و زیاده روی صورت گیرد. نامزدها نباید شعارهای دروغین و وعده های بیهوده بدهند. جهت گیری تبلیغات آنها نیز باید در راستای معرفی افراد مورد نظر باشد، نه تخریب نامزدهای رقیب.

13. تعداد نمایندگان مجلس شورای اسلامی چند نفر است؟

در حال حاضر 290 نفر است. بر اساس قانون، پس از هر ده سال، متناسب با افزایش جمعیت و شرایط سیاسی – اجتماعی، تعداد نمایندگان مجلس می تواند بیست نفر افزایش یابد.

14. مهم ترین وظایف مجلس شورای اسلامی چیست؟

تصویب قوانین و مقررات و نظارت بر عملکرد دستگاه های اجرایی.

15. مجلس از راه چه سازمانی به بازرسی و نظارت بر عملکرد دولت می پردازد؟

دیوان محاسبات کل کشور.

منابع

1. قانون اساسی.

2. صحیفه نور.

3. مجید سائلی کرده ده، قوانین انتخاباتی مجلس در ایران، تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، چاپ اول، 1378.

4. انتخابات و مجلس از نگاه امام خمینی رحمه الله، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی رحمه الله، 1370.

5. حمید رسایی، مجلس ششم، امام، مشارکت مردمی و انتخاب اصلاح، قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، 1378.

مجلس خبرگان رهبری

مجلسی متشکل از فقهای «واجد شرایط» است که بر اساس اصل 107 قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مقرر گردیده است تا پس از فوت آیت الله امام خمینی اولین رهبر جمهوری اسلامی ایران تشکیل گردد. مدت هر دوره این مجلس که اعضای آن به وسیله انتخابات و توسط رأی مستقیم و مخفی مردم انتخاب می گردند، هشت سال می باشد.

وظایف مجلس خبرگان رهبری:

اصل 107 قانون اساسی:

پس از رهبر کبیر انقلاب جهانی اسلام و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران حضرت آیت الله العظمی امام خمینی «قدس سره الشریف» که از طرف اکثریت قاطع مردم به مرجعیت و رهبری شناخته و پذیرفته شدند، تعیین رهبر به عهده خبرگان منتخب مردم است. خبرگان رهبری درباره همه فقهاء واجد شرایط مذکور در اصول پنجم و یکصد و نهم بررسی و مشورت می کنند هر گاه یکی از آنان را اعلم به احکام و موضوعات فقهی یا مسائل سیاسی و اجتماعی یا دارای مقبولیت عامه یا واجد برجستگی خاص در یکی از صفات مذکور در اصل یکصد و نهم تشخیص دهند او را به رهبری انتخاب می کنند و در غیر این صورت یکی از آنان را به عنوان رهبر انتخاب و معرفی می نمایند. رهبر منتخب

پایگاه خبری تحلیلی تابان تربت

خبرگان، ولایت امر و همه مسوولیت‌های ناشی از آن را بر عهده خواهد داشت. رهبر در برابر قوانین با سایر افراد کشور مساوی است.

اصل 108 قانون اساسی:

قانون مربوط به تعداد و شرایط خبرگان، کیفیت انتخاب آنها و آیین‌نامه داخلی جلسات آنان برای نخستین دوره باید به وسیله فقهاء اولین شورای نگهبان تهیه و با اکثریت آراء آنان تصویب شود و به تصویب نهایی رهبر انقلاب برسد. از آن پس هر گونه تغییر و تجدید نظر در این قانون و تصویب سایر مقررات مربوط به وظایف خبرگان و صلاحیت خود آنان است.

اصل 111 قانون اساسی:

هرگاه رهبر از انجام وظایف قانونی خود ناتوان شود، یا فاقد یکی از شرایط مذکور در اصول پنجم و یکصد و نهم گردد، یا معلوم شود از آغاز فاقد بعضی از شرایط بوده است، از مقام خود برکنار خواهد شد. تشخیص این امر به عهده خبرگان مذکور در اصل یکصد و هشتم می‌باشد. در صورت فوت یا کناره‌گیری یا عزل رهبر، خبرگان موظفند، در اسرع وقت نسبت به تعیین و معرفی رهبر جدید اقدام نمایند.

شرایط نمایندگان مجلس خبرگان

قانون اساسی، بصراحت، شرایط نمایندگان مجلس خبرگان را بیان نکرده و تعیین آن را مطابق اصل 108، برای نخستین دوره، به فقهای اولین شورای نگهبان و پس از آن، به خود مجلس خبرگان واگذار کرده است؛ اما با دقت در اصول مربوط، می‌توان کلیاتی را در مورد شرایط اعضای مجلس خبرگان به دست آورد. به ضرورت تناسب حکم و موضوع، اعضای خبرگان، اولاً، باید دارای درجه‌ای از فقاقت و آگاهی بر مسائل سیاسی و اجتماعی روز باشند که قدرت تشخیص «اعلم به احکام و موضوعات فقهی یا مسائل سیاسی و اجتماعی یا شخص واجد مقبولیت عامه» را داشته باشند و ثانیاً، دارای مرتبه‌ای از تقوا باشند که در اظهار نظر خویش، فقط مصالح اسلام و مسلمانان را در نظر گیرند و نه منافع فردی و گروهی را. از سوی دیگر، در صورتی که اهل خبره، به آنچه می‌گویند، اعتقاد نداشته باشد و یا

پایگاه خبری تحلیلی تابان تربت

دارای سوابق سوء سیاسی و اجتماعی باشد، بدون تردید، نمی‌توان به تشخیص او اعتماد کرد. در قانون انتخابات

مجلس خبرگان، شرایطی به شرح زیر آمده است:

خبرگان منتخب مردم، باید دارای شرایط زیر باشند:

1، اشتها به دیانت و وثوق و شایستگی اخلاقی؛

2، اجتهاد در حدی که قدرت استنباط بعض مسائل فقهی را داشته باشد و بتواند ولی فقیه واجد شرایط رهبری را

تشخیص دهد؛

3، بینش سیاسی و اجتماعی و آشنایی با مسائل روز؛

4، معتقد بودن به نظام جمهوری اسلامی ایران؛

5، نداشتن سوابق سوء سیاسی و اجتماعی.

در کنار تصریح به ضرورت برخورداری نمایندگان خبرگان از شرایط فوق، این قانون بر نفی ضرورت بعضی از شرایط،

تصریح کرده است که «ضرورت ندارد که نمایندگان، ساکن و یا متولد حوزه انتخابیه خود باشند.» .

نکته پایانی درباره شرایط نمایندگان مجلس خبرگان، «مرجع تشخیص واجدان شرایط» است. این موضوع از اهمیت

زیادی برخوردار است. تبصره یکم ماده سوم قانون انتخابات مجلس خبرگان، مرجع تشخیص دارا بودن شرایط مورد

نظر را فقهای شورای نگهبان دانسته است. به‌طور معمول، فقهای مزبور، برای کسانی که اجتهادشان محرز نیست،

اقدام به برگزاری امتحان و اختبار می‌کنند و شرایط دیگر را با تحقیق و تفحص احراز می‌کنند.

مطابق تبصره دوم ماده 3، کسانی را که رهبر، صریحاً و یا ضمناً، اجتهاد آنان را تأیید کرده باشد، از نظر علمی، نیازمند

تشخیص فقهای شورای نگهبان نخواهند داشت.

پایگاه خبری تحلیلی تابان تربت

درصد مشارکت مردم

اولین دوره

تاریخ برگزاری انتخابات: 19 آذر سال 1361

تعداد ثبت نام کنندگان: 168 نفر

رد صلاحیت‌ها: 12 نفر

انصراف دهندگان: 10 نفر

تعداد حوزه انتخابیه: 24

تعداد نمایندگان: 82 نفر

درصد مشارکت: 77.38%

دومین دوره

تاریخ برگزاری انتخابات: 16 مهر 1369

تعداد ثبت نام کنندگان: 180 نفر

رد صلاحیت‌ها: 62 نفر

انصراف دهندگان: 12 نفر

تعداد حوزه انتخابیه: 24

پایگاه خبری تحلیلی تابان تربت

تعداد نمایندگان: 83 نفر

درصد مشارکت: 37.9%

سومین دوره

تاریخ برگزاری انتخابات: 1 آبان 1377

تعداد ثبت نام کنندگان: 396 نفر

رد صلاحیت‌ها: 214 نفر

انصراف دهندگان: 13 نفر

تعداد حوزه انتخابیه: 28

تعداد نمایندگان: 86 نفر

درصد مشارکت: 46.32%

آنچه امروز در ملت مطرح است درباره مجلس خبرگان برای تعیین رهبری، این مسأله است که نباید ملت ایران برای آن کم ارج قائل باشد.

تازگی و نو بودن گره خوردن حق تعیین سرنوشت مردم بر مقدرات خود با شریعت و دین، نظام جمهوری اسلامی را نیازمند نهادهایی کرد تا بتوانند پیوندی میان دو عنصر «جمهوریت» و «اسلامیت» نظام نوپا باشند. از سوی دیگر از مهمترین نیازهای هر نظامی، ساماندهی مباحث مربوط به زعامت و رهبری آن نظام است همچنان که از همان ابتدای

پایگاه خبری تحلیلی تابان تربت

پیروزی انقلاب اسلامی و بویژه به دلیل اهمیت جایگاه رهبری در پیروزی و تداوم آن، توجه خاصی به تنظیم نهاد رهبری شد.

هرچند رهبری امام خمینی (ره) بدون هیچ شکی برای همگان پذیرفته شده بود اما با این حال تنظیم و نهادینه کردن رهبری در چارچوب حقوقی و حراست از جایگاه آن در دوره‌های بعد موجب پیدایش مجلس خبرگان شد که بعد از گذران سه دوره، وارد چهارمین دوره خود در آینده نزدیک می‌شود. در این مقاله نگاهی کلی به این مجلس خواهیم داشت:

الف) تاریخچه مجلس خبرگان:

گفتیم که ضرورت وجود نهادی برای سر و سامان دادن به نهاد رهبری از همان ابتدای انقلاب مورد توجه قرار گرفت. در این میان عده‌ای به دلیل حضور شخص حضرت امام (ره) (حساسیت‌هایی را نسبت به وجود مجلس خبرگان ایجاد کردند که حضرت امام (ره) به صراحت فرمودند: «[آنچه] امروز در ملت مطرح است [درباره] مجلس خبرگان برای تعیین رهبری، این مسأله است که نباید ملت ایران برای آن کم ارج قائل باشد.

بعد از این پیام در 19 آذر 1361 انتخابات دوره اول مجلس خبرگان انجام شد و به تبع آن انتخابات دوره دوم و سوم آن به ترتیب در روزهای 16 مهر 1369 و اول آبان 1377 برگزار شد و انتخابات دوره چهارم نیز در 24 آذر امسال برگزار می‌شود.

ب) وظایف و اختیارات مجلس خبرگان

1) انتخاب رهبری:

مهمترین وظایف مجلس خبرگان انتخاب رهبری است که براساس آن طبق اصل 107 قانون اساسی: «پس از مرجع عالیقدر تقلید و رهبر کبیر انقلاب جهانی اسلام و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران حضرت آیت الله العظمی امام

پایگاه خبری تحلیلی تابان تربت

خمینی «قدس سره شریف» ... تعیین رهبر به عهده خبرگان منتخب مردم است ... رهبر منتخب خبرگان ولایت امر و همه مسئولیت‌های ناشی از آن را برعهده خواهد داشت» ...

براساس همین اصل، خبرگان در مورد همه فقهای واجد شرایط مذکور در اصل پنجم (2) و صد و نهم (3) بررسی و مشورت کرده و هر کدام از آنان را که اعلی به احکام و موضوعات فقهی یا مسائل سیاسی و اجتماعی یا دارای مقبولیت عامه یا واجد برجستگی خاصی در صفات مذکور در اصل 109 تشخیص دهند، او را به عنوان رهبری انتخاب می‌کنند و اگر همه در شرایط برابر باشند یکی از آنان را به عنوان رهبر انتخاب می‌نمایند.

در راستای اجرای این وظیفه، ماده 17 آیین نامه داخلی مجلس خبرگان مصوب 27/4/1362 مقرر کرده است که «به منظور آمادگی خبرگان برای اجرای اصل یکصد و هفتم و شناخت حدود شرایط مذکور در اصل یکصد و نهم قانون اساسی، کمیسیونی مرکب از 15 نفر از نمایندگان تشکیل می‌شود تا درباره همه مسائل مربوط تحقیق کند و درباره همه کسانی که در مظان رهبری قرار دارند بررسی به عمل آورد تا مورد استفاده و بررسی خبرگان واقع شود».

2) تدوین مقررات مربوطه:

طبق ذیل اصل 108 قانون اساسی «هرگونه تغییر و تجدید نظر در این قانون و تصویب سایر مقررات مربوط به وظایف خبرگان در صلاحیت خود آنان است» .

یک نکته در این خصوص آن است که مصوبات مجلس خبرگان بر خلاف قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی برای تشخیص مغایرت یا مغایرت نداشتن با موازین شرعی و قانون اساسی به شورای نگهبان نمی‌رود، هر چند تدوین مقررات مجلس خبرگان نباید مخالف با قانون اساسی و مخصوصاً با اصول مهم آن مانند متکی بودن نظام به آرای عمومی باشد.

لذا شورای نگهبان نیز در نظریه تفسیری (7346/1، 5/5/1362) اعلام داشته است که: «تشخیص مغایرت و عدم مغایرت مصوبات مجلس خبرگان با شورای نگهبان نیست، ولی علی‌الاصول که همه نهادها رعایت قانون اساسی را

پایگاه خبری تحلیلی تابان تربت

می‌نمایند... مصوبات مجلس خبرگان خارج از محدوده این اصل [111 قانون اساسی] و اصول دیگر قانون اساسی اعتبار ندارد».

3 (عضویت در شورای بازنگری قانون اساسی):

مطابق اصل 177 قانون اساسی، مقام رهبری پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام، طی حکمی خطاب به رئیس جمهور موارد اصلاح یا متمم قانون اساسی را به شورای بازنگری قانون اساسی پیشنهاد می‌کند که 5 نفر از اعضای مجلس خبرگان عضو این شورا می‌باشند.

(ج) ویژگیهای نمایندگی مجلس خبرگان

1 (تعداد نمایندگان):

طبق قانون ا

نتخابات مجلس خبرگان که توسط فقهای شورای نگهبان تدوین شده بود، اعضای آن مجلس 58 نفر بودند، ولی در آستانه نخستین انتخابات، فقهای شورای نگهبان در نامه‌ای به حضرت امام خواستار افزایش تعداد نمایندگان شدند که مورد موافقت ایشان قرار گرفت. هم اکنون تعداد نمایندگان آن مجلس 86 نفر می‌باشد.

2 (مدت نمایندگی)

طبق ماده 5 قانون انتخابات مجلس خبرگان مدت هر دوره از مجلس خبرگان 8 سال است.

3 (تحلیف):

نمایندگان مجلس خبرگان در آغاز نخستین جلسه رسمی و بعد از انتخاب هیأت رئیسه سنی سوگندنامه‌ای را قرائت می‌کنند که چنین است: «ما در برابر قرآن مجید و مردم شریف ایران به خدای متعال، سوگند یاد می‌کنیم که در ایفای وظیفه سنگینی که به عهده داریم، یعنی تشخیص و معرفی بهترین فرد برای مقام والای رهبری، خود را در پیشگاه مقدس خداوند در برابر ملت غیور ایران مسئول بدانیم و کوچکترین مسامحه و خیانت را روا نداریم».

پایگاه خبری تحلیلی تابان تربت

(د) ساختار و تشکیلات:

مجلس خبرگان دارای ساختار و تشکیلات زیر است:

1 (هیأت رئیسه):

علاوه بر هیأت رئیسه سنی که عهده دار وظایفی چون انجام مراسم تحلیف و اداره جلسه افتتاحیه می باشد، هیأت رئیسه دائم با رأی مخفی اعضا و با احراز اکثریت مطلق آرا برگزیده می شوند.

هیأت رئیسه شامل یک رئیس، دو نایب رئیس و دو منشی است.

2 (دبیرخانه):

دبیرخانه مجلس خبرگان در شهر مقدس قم قرار دارد و هیأت رئیسه مجلس خبرگان ریاست دبیرخانه را انتخاب می کند. هماهنگی تشکیل کمیسیون ها، تنظیم کلیه امور مربوط به مجلس خبرگان، ارتباط با ریاست، ضبط و بایگانی مشروح مذاکرات و ... از جمله وظایف دبیرخانه است.

3 (کمیسیون ها):

مجلس خبرگان در راستای انجام وظایف و مسئولیت های خویش دارای کمیسیون های ذیل است:

1-3 (کمیسیون اصل 107 و 109 قانون اساسی):

این کمیسیون که از 15 نفر تشکیل شده است عهده دار روشن ساختن شرایط و صفات رهبری، مذکور در اصول قانون اساسی و مفاهیم آن و بررسی مصادیق رهبری و تحقیق درباره همه کسانی است که در مظان رهبری هستند.

پایگاه خبری تحلیلی تابان تربت

3-2) کمیسیون اصل 108 قانون اساسی:

این کمیسیون، آیین نامه داخلی مجلس خبرگان را برای طرح در جلسه عمومی تنظیم می کند.

3-3) کمیسیون اصل 111 قانون اساسی (هیأت تحقیق):

هیأت تحقیق دو وظیفه دارد: نظارت و بررسی عملکرد رهبری و نهادهای زیرنظر ایشان و آماده بودن برای مشاوره با رهبری.

3-4) کمیسیون بودجه و محاسبات:

تعیین ضوابط بودجه اجلاسیه ها و دبیرخانه ها از وظایف این کمیسیون است.

3-5) کمیسیون فعالتر کردن خبرگان:

در جهت فعالتر کردن سیاست ها و برنامه های مجلس خبرگان کمیسیون مذکور ایجاد شده است.

4) اجلاسیه ها:

اجلاسیه های مجلس خبرگان به طور سالانه (معمولاً دونشست در سال) و به مدت 2 روز برگزار می شود.

رسمیت این جلسات با حضور دوسوم اعضاست. هر چند در مواردی که هیأت رئیسه لازم بداند یا 10 نفر از اعضا به طور

کتبی پیشنهاد کنند، اجلاسیه فوق العاده تشکیل می شود. (6)

ه) انتخابات: (7)

انتخابات تجلی اراده مردم در تعیین سرنوشت خویش و شیوه پذیرفته شده ای برای استقرار و استمرار نظام سیاسی و توزیع قدرت است.

پایگاه خبری تحلیلی تابان تربت

طبق اصل 6 قانون اساسی «در جمهوری اسلامی ایران، امور کشور به اتکای آرای عمومی اداره می‌شود از راه انتخابات ...» و یکی از نهادهای کشور که به صورت انتخابات تشکیل می‌شود، مجلس خبرگان است.

1) شرایط انتخاب شوندگان:

ماده سوم قانون انتخابات مجلس خبرگان شرایط ذیل را برای داوطلبان نمایندگی مجلس خبرگان تعیین کرده است: اشتها به دیانت و وثوق و شایستگی اخلاقی، اجتهاد در حدی که قدرت استنباط بعضی مسائل فقهی را داشته باشد و بتواند ولی فقیه واجد شرایط رهبری را تشخیص دهد، بینش سیاسی و اجتماعی و آشنایی با مسائل روز، معتقد به نظام جمهوری اسلامی ایران، نداشتن سوابق سوء سیاسی - اجتماعی.

در این خصوص چند نکته قابل ذکر است:

اول: معمم بودن و داشتن لباس روحانیت برای داوطلبان این مجلس شرط نیست.

دوم: زنان نیز در صورت داشتن شرایط لازم می‌توانند کاندیدا شوند که هر دو مورد آن را در انتخابات این دوره شاهد بودیم.

سوم: مراد از فقاقت و اجتهاد، اجتهاد تجزی (توانایی استنباط احکام در برخی ابواب فقهی) است و نه اجتهاد مطلق.

چهارم: برای داوطلبی در این مجلس شرط حداقل و حداکثر سن وجود ندارد که قابل تأمل است.

2) شرایط انتخاب کنندگان:

تابعیت جمهوری اسلامی ایران، داشتن 15 سال تمام در روز اخذ رأی در دور اول انتخابات، شروط رأی دهندگان است.

پایگاه خبری تحلیلی تابان تربت

3 (تشخیص صلاحیت داوطلبان مجلس خبرگان:

طبق تبصره یک ماده 3 آیین نامه مجلس خبرگان مرجع تشخیص دارا بودن شرایط داوطلبی، فقهای شورای نگهبان هستند.

البته طبق تبصره 2 همین ماده، کسانی که رهبر معظم انقلاب صریحاً یا ضمناً اجتهاد آنها را تأیید کرده باشد از نظر علمی نیا

ز به تشخیص فقهای شورای نگهبان نخواهند داشت.

4 (مدیریت، مراحل و نظام انتخاباتی:

مدیریت اجرایی انتخابات مجلس خبرگان بر عهده وزارت کشور است. (ماده 110 آیین نامه قانون انتخابات مجلس خبرگان) لذا وظایفی چون اعلام تاریخ شروع ثبت نام داوطلبان، تشکیل هیأت اجرایی انتخابات، در اختیار قرار دادن سوابق و مدارک داوطلبان به هیأت اجرایی مرکز حوزه انتخابیه توسط فرماندار، اعلام اسامی داوطلبان تأیید شده از سوی شورای نگهبان و ... بر عهده وزارت کشور و زیرمجموعه‌های آن از جمله استانداری‌ها و فرمانداری‌ها است.

مدیریت نظارتی بر انتخابات مجلس خبرگان نیز طبق اصل 99 قانون اساسی بر عهده شورای نگهبان است. تشکیل هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات که دارای وظیفه نظارت بر کلیه مراحل و جریان‌های انتخاباتی و اقدام‌های مؤثر انتخاباتی وزارت کشور و نظارت بر هیأت‌های اجرایی می‌باشد بر عهده شورای نگهبان است. نظام انتخاباتی انتخابات مجلس خبرگان نیز نظام اکثریت نسبی است و هر کدام از داوطلبان که بیشترین آرا را کسب کند - هر چند این برتری با یک رأی باشد - به عنوان عضو مجلس خبرگان برگزیده می‌شود.